

Næringskomiteen

Statsbudsjettet for 2018 – Notat fra NTL

Generell kommentar til budsjettet

Driftskutt på 0,5 %

Regjeringen kutter igjen alle statlige virksomheters driftsbudsjett med minst 0,5 prosent. ABE-reformen som nå er gjennomført over flere år får konsekvenser for virksomhetenes tjenester til innbyggerne.

Det går utover kvaliteten på tjenestene fordi virksomhetene må redusere bemanning eller redusere aktiviteten. Det er lite treffsikkert med generelle kutt, uten å vurdere situasjonen i den enkelte virksomhet. Det viser en manglende evne til å prioritere og at regjeringen ikke ønsker å ta ansvar for konsekvensene av kuttene. I mange virksomheter fører dette til at stillinger står ubesatt, noe som fører til urimelig stort arbeidspress på øvrige ansatte. Det blir mange steder helt vilkårlig hvordan kuttet rammer. Mange statsetater står også midt i krevende omstillinger uten at disse er finansiert gjennom budsjettet og uten at disse omstillingene ses i sammenheng.

Institutt for energiteknikk

Det er positivt at staten tar tydelig ansvar for håndteringen av Norges atomavfall ved å opprette et statlig forvaltingsorgan som skal nedbygge atomreaktorene og håndtere nasjonalt atomavfall.

Det er også positivt at regjeringen vil bidra med 52,5 millioner kroner per år i tre år til Haldenprosjektet, samt bevilger 40 millioner kroner til IFEs håndtering av atomavfall og 50 millioner kroner i ekstraordinært driftstilskudd til Haldenreaktoren for å opprettholde kritisk nasjonal kompetanse i det kommende oppryddingsarbeidet ved atomanleggene. Regjeringen gir gjennom statsbudsjettet retning for hva staten vil med den nukleære virksomheten i Norge fremover.

Det statlige forvaltningsorganet skal være i full drift ved utgangen av 2020. Frem til da har IFE store utfordringer som følge av at driften ved Haldenreaktoren går med store underskudd – i størrelsesorden 100 millioner kroner i året fra 2019. IFE er en selveid stiftelse med 650 ansatte som ikke kan bære slike underskudd, og risikerer at forskning og utvikling innen fornybar energi, petroleumsteknologi og kreftmedisin må selges ut eller legges ned. I statsbudsjettet har IFE fått 50 millioner kroner i ekstraordinært driftstilskudd til reaktoren i 2018, men ingen langsiktig finansiering fra 2019.

Den økonomiske usikkerheten fører til at nøkkelpersoner med lang erfaring fra atomanleggene slutter. IFE er fjerde største arbeidsgiver i Halden, en kommune som opplever stor usikkerhet i flere av hjørnestensbedriftene og tap av viktige arbeidsplasser. Norge risikerer å miste kompetansen som IFE-ansatte har til å håndtere atomavfallet og forberede en forsvarlig nedbygging av reaktorene.

De fleste av våre naboland har kjernekraftverk. Haldenprosjektet ivaretar behovet for nasjonal kompetanse innenfor reaktorteknologi og bidrar til Norges strålevernberedskap. Prosjektet gir innsyn i det omfattende internasjonale utviklingsarbeidet som er rettet mot sikkerhet og drift av reaktoranlegg og gir det nødvendige grunnlag for vurdering av sikkerhetsteknologiske problemstillinger. Det er behov for forutsigbar finansiering av

Halden-reaktoren fra 2019 og fremover for å unngå samfunnsmessige konsekvenser.

Mattilsynet

Departementet foreslår et effektiviseringskutt 5,7 millioner som kommer i tillegg til det øvrige ostehøvelkuttet.

I inneværende år har det vært bevilget 25 millioner til å bekjempe CWD, populært omtalt som skrantesjuka på villrein i Nordfjella. Beløpet til dette formålet har ikke vært tilstrekkelig og Mattilsynet må benytte midler fra det øvrige driftsbudsjettet. NTL frykter at prioriteringen innenfor akvakultur/sjømatnæringen vil føre til at matsikkerhet på næringsmiddelområdet vil bli svekket. Budsjettforslaget medfører en svekkelse av regionenes budsjetter og vil medføre at det operative tilsynet blir en salderingspost.

Norges geologiske undersøkelser

Norges geologiske undersøkelse (NGU) ble utsatt for et betydelig kutt på 30 millioner kroner i statsbudsjettet for 2016, da det store prosjektet for mineralkartlegging ble lagt på is. Regjeringens dramatiske kutt i 2016 har også ført til at antall ansatte ved NGU er betydelig redusert. Gjennom oppsigelser, sluttpakker og økt naturlig avgang, er arbeidsstokken ved NGU redusert med om lag 30 årsverk det siste året.

Kutt og nedbemanning vil på sikt føre til at kompetansen innen geologisk kartlegging reduseres. Tilgang på arbeidskraft som har kunnskap om geologisk kartlegging, er avgjørende næringen på lengre sikt. Regjeringens kutt vil derfor ha negative ringvirkninger også for industrien. For å videreutvikle industrigrenen er det avgjørende at mineralkartleggingen blir gjenopptatt.

NTL mener at et sentralt tiltak for å stimulere utvikling av mineralnæringen i Norge vil være å øke geologisk, geofysisk og geokjemisk kartlegging i offentlig regi. Vi anmoder også komiteen innstille på å gjenoppta de to minerallettingsprogrammene MINN, Mineralressurser i Nord-Norge og MINS, Mineralressurser i Sør-Norge.

Landbruksdirektoratet

Landbruksdirektoratet får kutt ut over det generelle ostehøvelkuttet på 4,3 millioner. Regjeringen har besluttet å flytte ut arbeidsplasser fra Oslo til Steinkjer. Erfaringene fra tidligere flytteprosesser i statlige virksomheter viser at tilsatte heller sier opp enn å flytte med. I tillegg har utflytting store konsekvenser for de ansatte som blir berørt. Slike flyttinger er svært krevende og man mister mye kompetanse og historisk kunnskap på veien. Selv om det kan være mulig å bygge opp et nytt fagmiljø et annet sted så koster en slik flytting både unødvendig tid og ressurser og svekker virksomhetens evne til å løse sitt samfunnsoppdrag. Vi er sterkt kritiske til at det heller ikke er satt av omstillingsmidler som vil kunne bidra til å beholde kompetanse og personell når deler av virksomheten relokaliseres.